

Slovenski likovni umetniki | Ive Šubic

Pionir slovenske povojne ilustracije

Eden najbolj plodovitih slikarjev Poljanske doline Ive Šubic, ki bi letošnjo pomlad praznoval 100 let, je bil pionir povojne ilustracije in pomemben kulturni delavec

Ive Šubic med ilustriranjem v svojem ateljeju, 1981 / Foto: Tomaž Lunder, zasebni arhiv

Neža Mrevlje

V Loškem muzeju bo do 7. maja na ogled razstava *Ive Šubic - ilustrator in kulturni delavec*, ki prinaša prvi pregled umetnikovih knjižnih ilustracij in skic ter izbor ključnih del iz avtorjevega opusa, vse skupaj pa razširja še arhivski del s predstavitev njegovega prispevka h kulturnemu dogajanju. Kot pojasnjuje kustosinja razstave **Petra Čeh**, je pobudo, da ob 100. jubileju **Šubičevega** rojstva predstavijo avtorjeve ilustracije, »dala njegova hči **Maja Šubic**, to pa predvsem zato, ker ta opus, ki je njegov najobsežnejši, do zdaj še ni bil sistematično pregledan in ovrednoten. Ne glede na izjemne številke.« Te so naslednje: 96 knjig, v katerih je več kot 1500 ilustracij, pod katere se podpisuje Šubic, kar pa ni vse, saj je tu še periodična ilustracija, ki je tako obsežna, da je v pričujočo razstavo niso vključili in bo svojo predstavitev doživela pozneje. Ob poglobitvi v umetnikov ilustratorski opus umetnostna zgodovinarica, avtorica razstave **Petra Čeh** poudarja, da je bil Šubic pi-

onir povojne ilustracije. Cvetje v jeseni (dvakrat), Visoška kronika, Hlapec Jernej, Martin Krpan, Ukradena svetilka, Kekec na volčji sledi, Kekec na hudi poti in še mnoge druge so slikanice, ki jih je likovno opremil Ive Šubic, med njimi pa je samo ena avtorska. Sam je napisal in ilustriral delo Tiskarna Urška 14, gre za avtobiografsko pripoved o delu v partizanski tiskarni v Kočevskem rogu, ki jo je pomagal graditi, po njej pa je ime dobila njegova najstarejša hči Urška.

Medvojno ustvarjanje

Slikar, grafik, ilustrator in freskant se je rodil leta 1922 v Hotovljah pri Poljanah nad Škofjo Loko na stari domačiji, ki je v širši okolici znana kot Dovjakov mlin. V Zagrebu se je leta 1940 vpisal na Akademijo za likovno umetnost, ki pa jo je, ker je odšel v partizane, obiskoval le en semester. Bil je bорец Cankarjevega bataljona in Tomšičeve brigade, pozneje pa ilustrator in vodja grafičnega oddelka Centralne tehnike. Kot v posnetku, ki spremlja razstavo v Loškem muzeju, pripoveduje umetnikova hči **Urška Batista**, so Šubica leta 1943 poklicali na ku-

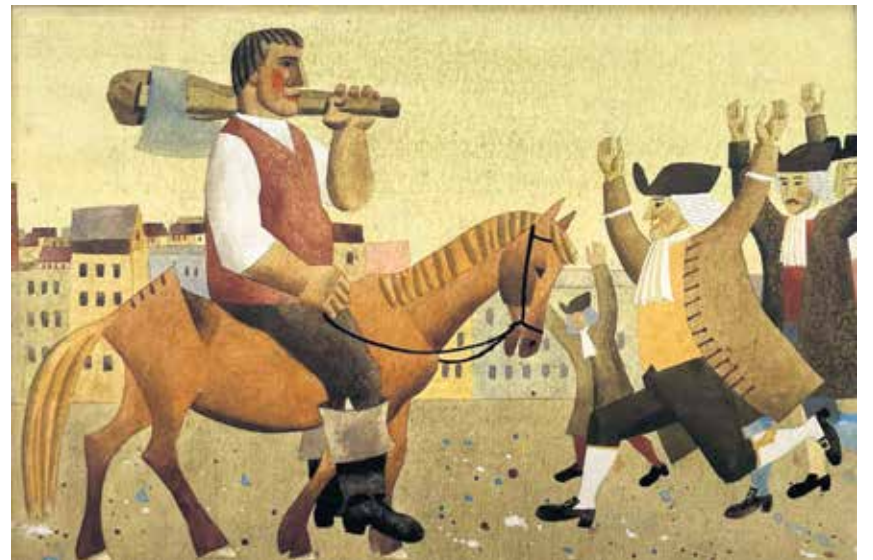
rirsko postojanko v Kočevskem rogu, ker so v zasilni tiskarni, kjer so nastajali partizanski časopisi, potrebovali risarja. Čez čas so za potrebe medvojne tiskanje naredili večjo tiskarno - Tiskarno Urška 14, Šubic pa je do konca vojne ustvarjal grafike, ilustriral različno partizansko čtivo, od udarnih plakatov do otroških ilustracij za Slovenskega pionirja. Po vojni je Šubic nadaljeval študij slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri profesorjih **Gojmirju Antonu Kosu** in **Božidarju Jakcu**. Leta 1948 je diplomiral, leta 1950 pa končal specialko za slikarstvo pri profesorju **Gabrijelu Stupici**.

Zavezan partizanski tematiki

»Vojna je pri umetniku vsekakor pustila posledice, saj je bila recimo udeležba v dražgoški bitki in bitki na Mošenjski planini za takrat komaj 19-letnega Šubica težek spomin za vse življenje,« o dogodkih, ki so slikarja močno zaznamovali, pripoveduje kustosinja **Petra Čeh**. »V njegovih delih s partizansko ali vojno tematiko se zagotovo razbere njegova osebna izkušnja, po drugi strani pa je

Risba za špico filma Kekec, 1950, tuš, zasebna last / Foto: Loški muzej

Martin Krpan (Fran Levstik), Mladinska knjiga, 1964, gvaš, zasebna last / Foto: Loški muzej

Šubic tudi pozneje ostal zvest prvobitnim partizanskim vrednotam, kot so tovarištvo, solidarnost in skupnost, ki jih je venomer izpostavljajal v svojih delih, pa naj je šlo za grafiko, sliko ali ilustracijo. »V svojih delih, kot še pripoveduje umetnostna zgodovinarica, je večkrat upodobil »lačnega in premraženega partizana, osamljenega v neskončni zimski belini. Ali pa partizansko kolono - po tem motivu je še posebej poznan. V tem je gotovo prisotna njegov izkušnja vojne, čeprav sam o njej ni maral govoriti.« Za Šubičeve najpomembnejše partizansko delo velja mozaik dražgoške bitke na spomeniku v Dražgošah.

Ustvarjanje v Poljanski dolini

Poleg upodabljanja prizorov partizanskega boja je bil Šubic zapisan tudi uprizarjanju kmečke motivike rodne Poljanske doline, s katero je bil povezan vse življenje in si je po vojni tam tudi uredil bivalni atelje. Njegov atelje pa je bil tudi družabno središče, kjer so se srečevali umetniki, glasbeniki in znanstveniki, med drugim **Milan Butina**, **Jože Ciuha**, **Janez Vidic**, **Igor Torkar**, **Zuko Džamhur**, **Marijan Gabrijelčič**, **France Mihelič**, **Alenka Gerlovič**, **Tone Pavček**, **Ivan Potrč**, **Branka Jurca**, če jih naštejemo le nekaj, ki so prihajali k njemu.

»Kot slikar se v mestu zelo slabo počutil. Sem kmet in na podeželju sem si zgradil atelje. Slikam to, kar imam pred očmi in kar je najlepše: deželo, drevje, živali, reke in človeka pri delu. Kot partizanu se mi je vtisnilo v spomin brez števila form in linij, ki čedalje glasneje zahtevajo svojo realizacijo, pri čemer se je treba okoristiti z vrednotami vseh umetniških prizadevanj, vendar pa pri tem krepko ostati na domačih tleh in najti čisto svojo specifično formo. Treba je pogumno

pogledati življenje v oči z vseh strani ter občutke in dognanja odkritosrčno izraziti,« je Ive Šubic leta 1954, razmišljaj o cilju umetniškega hotenja slovenskega slikarja, te njegove besede pa spremljajo tudi monografijo o njem, ki je izšla pred desetimi leti in jo je uredil **Tomaž Krpič**, mož umetnikove hčerke **Maje Šubic**, ki je za knjigo izbrala in uredila umetniške reprodukcije.

Kulturni delavec in kostumograf Kekca

Na aktualni razstavi o Šubičevem ilustratorskem opusu v Škofji Loki umetnika spoznamo tudi kot kulturnega delavca. V tej vlogi, ki jo je sam v intervjujih večkrat izpostavljajal, je bil angažiran pri različnih projektih in je tako pomembno prispeval k razvoju tako lokalne kot nacionalne kulture. Med drugim je bil predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov in član sveta Akademije za likovno umetnost, poleg tega pa tudi soustanovitelj obeh kolonij v Škofji Loki. V javni prostor se je zapisal tudi z več svojimi deli, ustvaril je spomenik poljanski vstaji, bil so-avtor spomenika v Dražgošah, mozaika v avli državnega zbora in naslikal fresko v OŠ Poljane pri Škofji Loki. Kot še pravi kustosinja **Petra Čeh**, so Šubičeva dela zanimiv preplet zgodovine, etnologije in umetnosti, iz katerih na vsakem koraku seva pripadnost tukajšnjim krajem. Za vrhunec razstave o Šubicu, ki je na ogled v Loškem muzeju, so se med vodeni ogledi izkazale njegove originalne kostumografske risbe in risbe filmskih špic za prvi film o Kekcu iz leta 1950, pri katerem je Ive Šubic sodeloval kot kostumograf. Umetnik, ki je za svoje delo prejel več nagrad, med njimi Levstikovo za izvorno ilustracijo in Prešernovo nagrado za umetniški opus, je umrl leta 1989. ■